

Geen zwijgplicht maar spreekplicht

Weinig dat zoveel aantrekkingskracht heeft op kleine jongens als een geheime club.

Klassiek voorbeeld voor zonen (en vaders) is de bende van de Zwarte Hand, de geheime vriendenclub van Pietje Bell. De bende van de Zwarte Hand bestrijdt met succes het onrecht in de wereld, de leden werken onder strikte geheimhouding en gebruiken voor buitenstaanders ondoorgroondelijke codes. Geen wonder dat de omgeving argwanend reageert, Pietje Bell belandt zelfs in de gevangenis!

Jongensboekenromantiek, maar wel illustratief voor de discussie die zich al geruime tijd afspeelt rond de geheimhoudingsplicht. De buitenwereld reageert argwanend en onbegrijpend op een accountantsberoep dat pretendeert de waarheid te dienen met geheimhouding en ondoorgroondelijke codes. Dat daar goede redenen voor zijn wordt enkel begrepen door een handjevol insiders, vooral collega-professionals: een vertrouwelijke cliëntrelatie als basis voor een adequate oordeelsvorming, bescherming van privacy gebaseerd op wettelijke voorschriften, mogelijk misbruik van gegevens door ondeskundige derden etcetera. Stuk voor stuk legitieme redenen. Redenen waarom de wetgever de geheimhouding door accountants heeft vastgelegd in de wet, althans voor wat betreft de wettelijk verplichte controles. De Wet toezicht accountants (Wta) is zelfs strenger dan onze eigen VGC die nog ruimte laat voor een professionele afweging. Het doorbreken van de geheimhouding is dus een wetsovertreding met alle gevolgen van dien: sancties door de toezichthouder en claims van de cliënt. Het is dan ook niet vreemd dat accountants kopschuw zijn in discussies rond openbaarmaking.

Dit alles laat onverlet dat de verontwaardiging keer op keer opplaat als een accountant weigert zijn dossiers publiek te maken. De discussie laait met name op bij zaken die bij de overheid of semi-overheid spelen. Reden is dat in de publieke sector per definitie sprake is van openbaar bestuur. Bestuur en verantwoording dient in openbaarheid plaats te vinden opdat allen er kennis van kunnen nemen en de volksvertegenwoordigers er over kunnen oordelen. Ik begrijp dat ook en vind het in gevallen van publieke onderzoeken ook wenselijk dat de bevindingen van de accountant niet alleen ter ore komen van de bestuurder maar ook van het maatschappelijk verkeer. Dat kan, althans als het om publieke onderzoeken gaat, vrij snel geregeld worden. Vervang de zwijgplicht door spreekplicht. Met een vrijwaring voor daaruit voortvloeiende schadeclaims. Op deze wijze maak je ook een eind aan de vermoeiende en voor het beroep schadelijke disputen over accountants die weigeren te komen getuigen. De accountant kan nu vrijuit spreken en draagt zo zijn steentje bij aan waar het uiteindelijk om gaat: het publieke debat over de zaak zelf. Goed voor de accountantsberoep, goed voor het openbaar bestuur en goed voor de maatschappij.

BERRY WAMMES

algemeen directeur a.i.

COLUMN

Accountant.nl

Voor eerdere columns en reacties zie Accountant.nl.